

Facultade de Educación e Traballo Social

Presentación da Facultade

A Facultade de Educación é a escola de escolas: unha institución pública ao servizo de todas as persoas interesadas na mellora continua da educación e dos servizos sociais. Trátase dun centro universitario que se asenta sobre a historia dos centros de formación de mestres/as, educadores/as sociais e traballadores/as sociais, pero tamén sobre a historia do ensino e dos servizos sociais.

É unha facultade, polo tanto, que tenta incorporar todos os medios técnicos posibles, pero sen renunciar a un pasado que se constrúe sobre o esforzo colectivo dos profesionais e da cidadanía.

Os cambios respecto ao presente son considerables. Pero hai algo que unha facultade de educación debe contribuír a que se manteña: o espírito solidario dos veciños/as e a percepción da escola como propia, como asunto da comunidade.

Agardo que as persoas que elixen esta facultade para realizar os seus estudos teñan esa mentalidade de pertenza a un grupo que constrúe o futuro colectivo da educación e dos servizos sociais.

A oferta educativa para o próximo curso no Centro é:

Catro títulos de Grao:

- GRADO EN EDUCACIÓN INFANTIL
- GRADO EN EDUCACIÓN PRIMARIA
- GRADO EN EDUCACIÓN SOCIAL
- GRAO EN TRABALLO SOCIAL

Catro títulos de Máster:

- Master en Dificultades de Aprendizaxe e procesos cognitivos
- Master en Intervención Multidisciplinar na Diversidade en Contextos Educativos
- Master en Investigación Psicosocioeducativa con Adolescentes en Contextos Escolares
- Master en Profesorado de Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino dos Idiomas (especialidades de Orientación, Xeografía, Historia, Humanidades, Matemáticas e Tecnoloxía) Por outra banda, durante os últimos anos, a Facultade de Empresariais e Turismo, potenciou, de forma considerable a participación dos estudantes en programas de mobilidade.

Para obter máis información visita a nosa páxina web

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Equipo Decanal

O Equipo Decanal está composta polos seguintes membros:

Decana:

D. Xosé Manuel Fernández Cid

Vicedecanos/as:

D. Francisco Javier Aguiar Fernández

Dª Ana María Iglesias Álvarez

Dª María Isabel Mociño González

D.ª María del Pino Díaz Pereira

Secretario:

Dª Raquel María Iglesias Domínguez

Localización

LOCALIZACIÓN DA FACULDADE.

Dirección postal:

Facultade de Ciencias da Educación

R/. Doctor Temes, s/n 32004 Ourense

A Facultade de Ciencias da Educación atópase no denominado Edificio Facultades ou Edificio de Ferro, contando ademais con outros espazos docentes situados nos pavillóns 1 e 2.

Directorio telefónico:

Conserxería: 988 387 101

Secretaría alumnado Graos : 988-387-168, 98- 387-194, 988-36-890

Secretaría alumnado Mestrados: 988 368 893

Decanato: 988-387-159

Correo electrónico:

Secretaría alumnado: secexbo@uvigo.es

Secretaría Decanato: sdexbo@uvigo.es

Grao en Educación Primaria

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
005G120V01101	Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino	1c	6
005G120V01102	Educación: Teoría e historia da educación	1c	6
005G120V01103	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos	1c	6
005G120V01104	Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento	1c	6
005G120V01105	Socioloxía: Socioloxía da educación	1c	6

O05G120V01201	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria	2c	6
O05G120V01202	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria	2c	6
O05G120V01203	Historia: Historia do presente	2c	6
O05G120V01204	Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento	2c	6
O05G120V01205	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino**

Materia	Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino			
Código	O05G120V01101			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Fernández del Río, Ana Belén			
Profesorado	Fernández del Río, Ana Belén			
Correo-e	afdel.rio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia forma parte do módulo temático "Procesos e contextos educativos" de carácter básico, con 6 créditos ECTS; está situada no 1º curso, no primeiro cuadrimestre. Pretende proporcionar aos estudantes uns coñecementos científicos e as técnicas necesarias para reflexionar sobre os distintos aspectos e ámbitos da organización escolar para poder reflectilos nunha realidade concreta, é dicir, nun centro da nosa Comunidade Autónoma. Tenta, tanto pola actualidade dos contidos como polos ámbitos que abarca, desertar os intereses dos estudantes polos aspectos que tradicionalmente non se trataban nos currículos académicos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C3	Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e identificar disfuncións
C4	Identificar dificultades de aprendizaxe, informais e colaborar no seu tratamento
C5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
C9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C12	Abordar e resolver problemas de disciplina

C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
C16	Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
C18	Participar na definición do proxecto educativo e na actividade xeral do centro atendendo a criterios de xestión de calidade
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
1. Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa e situar a escola no sistema educativo español, no contexto europeo e internacional.	B1	C1 C9 C12	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D13 D19 D21 D22
2. Coñecer a lexislación que regula as escolas de Educación Primaria e a súa estrutura e os modelos de organización do espazo e materiais.	B6	C1 C8 C9 C16	D1 D6 D8 D14 D22
3. Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso harmónico e integral dos estudantes.	B7 B8 B9	C1 C2 C5 C9 C12	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D18 D19 D22

4. Planificación das secuencias de aprendizaxe e organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo.	B2	C1	D1
	B4	C2	D2
	B10	C9	D5
	B11	C12	D6
	B12	C16	D7
		C18	D8
5. Saber traballar en equipo con outros profesionais e colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna co fin de planificar secuencias de aprendizaxe e organizar situacións de traballo na aula e no espazo de xogo identificando as peculiaridades do período de 6-12 anos.			D9
			D10
			D16
			D18
			D19
6. Ter unha imaxe realista de si mesmo, actuar conforme ás propias conviccións, asumir responsabilidades, tomar decisións e relativizar as posibles frustracións.		C1	D1
		C2	D2
		C3	D6
		C4	D7
		C9	D8
		C11	D9
7. Tomar conciencia da complexidade dos procesos educativos en xeral e os procesos de ensino-aprendizaxe nas etapas obrigatorias do sistema educativo.		C12	D18
			D19
8. Analizar e aplicar distintas estratexias metodolóxicas para organizar os espazos, materiais e tempos en función de diferentes modelos didácticos e das características e necesidades do alumnado.			D21
9. Coñecer experiencias internacionais e exemplos de experiencias innovadoras en educación primaria e aplicalas na aula.	B3	C1	D1
	B5	C2	D2
		C5	D6
		C9	D7
		C12	D8
			D9
			D18
			D19
			D22
		C1	D1
		C2	D2
		C5	D5
		C6	D6
		C9	D7
		C12	D8
			D9
			D12
			D14
			D15
			D16
			D18
			D19
			D22
		C1	D1
		C9	D2
		C12	D3
		C13	D4
		C14	D6
		C15	D10
			D11
			D13
			D18
			D19
			D20
			D22

10. Participar na definición de proxecto educativo e na actividade xeral do centro atendendo a criterios de control de calidade.

C1
C3
C9
C11
C12
D1
D2
D7
D8
D9
D14
D18
D19
D22

11. Comprender que a dinámica diaria en Educación Primaria é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.

C1
C9
C12
D1
D2
D6
D7
D8
D13
D17
D19
D21
D22

Contidos

Tema

1. FUNDAMENTACIÓN CONCEPTUAL	1.1. A organización escolar. 1.2. O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e de administración. 1.3. O centro e a comunidade educativa.
2. SUBSISTEMA AMBIENTAL/CONCEPTUAL	2.1. A estrutura do sistema escolar.
3. SUBSISTEMA DE PLANIFICACIÓN	3.1. Plan de centro. 3.2. O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e de administración escolar: características e niveis.
4. SUBSISTEMA ESTRUCTURAL	4.1. A organización de alumnos/as, mestres/as, recursos, espazos, horarios, actividades.
5.- SUBSISTEMA RELACIONAL	5.1.- A participación nos centros educativos. 5.2.- O clima organizativo. 5.3.- A cultura organizativa. 5.4.- O conflito nas organizacións educativas.
6. SUBSISTEMA DE DIRECCIÓN E LIDERADO	6.1. Dirección nas organizacións educativas. 6.2. Os proxectos de dirección. 6.3. Da dirección ao liderado.
7.- SUBSISTEMA DE CAMBIO/ DESENVOLVO ORGANIZATIVO	7.1.- Avaliación de centros. 7.2.- Análise de experiencias de organización. 7.3.- Referencia de modelos e elementos estudados a centros de Educación Primaria.
8. ORGANIZACIÓN ESCOLAR DIFERENCIADA	8.1. Análise de experiencias de organización. 8.2. Referencia de modelos e elementos estudados a centros de Educación Infantil.
9.- A ORGANIZACIÓN ESCOLAR NO PRÁCTICUM	9.1.- Achegas da Organización Escolar ao Prácticum.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Seminario	10	20	30
Traballo tutelado	12	24	36
Lección maxistral	14	32	46
Aprendizaxe colaborativa	10	20	30
Exame de preguntas obxectivas	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Seminario	A través dos seminarios abordaranse temas específicos que permiten profundizar os contidos da materia. Utilízanse como complemento das clases teóricas. Computan na avaliación continua.

Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Atención aos alumnos/as ao longo do seu proceso formativo.
Traballo tutelado	Atención aos alumnos/as ao longo do seu proceso formativo.
Aprendizaxe colaborativa	Atención aos alumnos/as ao longo do seu proceso formativo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Seminario	Levaranse a cabo actividades e traballos nos que se profundice sobre aspectos teóricos e prácticos dos contidos da materia.	15	B1	C1	
			B2	C2	
			B3	C5	
			B4	C6	
			B5	C8	
			B6	C9	
			B7	C12	
			B8	C13	
			B9	C14	
			B10	C15	
			B11	C16	
			B12	C18	
Traballo tutelado	Na avaliación dos traballos de aula dos grupos c teranse en conta os seguintes criterios: - Aspectos formais. - Calidade dos traballos. - Exposición oral se é o caso, e resposta ás preguntas expostas.	30	B1	C1	D1
			B2	C2	D2
			B3	C5	D3
			B4	C6	D4
			B5	C8	D5
			B6	C9	D6
			B7	C12	D7
			B8	C13	D8
			B9	C14	D9
			B10	C15	D10
			B11	C16	D11
			B12	C18	D12
					D13
					D14
					D15
					D16
					D17
					D18
					D19
					D20
					D21
					D22
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.	15	B1	C3	D1
			B2	C4	D2
			B3	C5	D3
			B4	C12	D4
			B5	C15	D5
			B6		D6
					D7
					D8
					D15
					D17

Exame de preguntas obxectivas	Probas para a avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	40	B1	C1	D1
			B2	C2	D2
			B3	C5	D3
			B4	C6	D4
			B5	C8	D5
			B6	C9	D6
			B7	C12	D7
			B8	C13	D8
			B9	C14	D9
			B10	C15	D10
			B11	C16	D11
			B12	C18	D12
					D13
					D14
					D15
					D16
					D17
					D18
					D19
					D20
					D21
					D22

Outros comentarios sobre a Avaliación

MODALIDAD DE AVALIACIÓN CONTINUA/ALUMNADO ASISTENTE:

- Como probas de avaliación continua, tanto presenciais como telemáticas, realizaranse sempre dentro do horario asignado ás aulas lectivas da materia.
- Enténdese por alumnado asistente aquel que segue con regularidade as clases (mínimo un 80%).
- Os grupos colaborativos terán os mesmos compoñentes para todas as actividades grupales e formaranse de entre o alumnado asistente en grupos de 5 alumnos/as nos grupos B, e de 3 alumnos/as nos grupos C; os membros de cada grupo deben elixir un portavoz que debe ser o único encargado/a de subir a actividade á plataforma moovi sen esquecer indicar os datos de todos os integrantes do grupo.
- Para superar a materia será preciso alcanzar como mínimo o 50% da puntuación en cada un dos dous subapartados da parte práctica e menos do 50% da parte teórica. É dicir: son criterios sumativos entre si e nunca poderán sumarse se nalgún deles non se obtén o mínimo establecido.

Parte práctica (subapartados):

- 15% Seminario (necesario obter 0,75 para poder sumar un máximo de 1.5)
- 15% Aprendizaxe colaborativo (é necesario obter 0.75 para poder sumar un máximo de 1.5)
- 30% Traballo tutelado (é necesario obter 1.5 para poder sumar un máximo de 3)

Parte teórica:

- 40% Exame (é necesario obter 2 para poder sumar un máximo de 4)

MODALIDAD DE AVALIACIÓN GLOBAL/ALUMNADO NO ASISTENTE:

- A elección da modalidade de avaliación global suporá a renuncia á avaliación continua. O alumnado non asistente deberá contactar ao comezo de curso co docente da materia vía e-mail optando por una evaluación global. Aquel alumnado que non cumpra o requisito de asistencia mínima (en torno ao 80% das clases teórico-prácticas) pasará a ser considerado alumnado non asistente, optando por unha avaliación global.
- Como probas de avaliación global realízanse sempre na data oficial do exame para cada oportunidade de avaliación dentro do período de probas oficiais no marcado calendario académico de cada curso.
- Enténdese por alumnado non asistente aquel que non asiste con regularidade ás clases (falta máis dun 20%).
- Este alumnado fará todos os traballos de maneira individual e a data de entrega será a mesma que para o alumnado presencial.
- A avaliación deste alumnado farase de igual maneira que a do alumnado presencial.

- Para superar a materia será preciso alcanzar como mínimo o 50% da puntuación en cada un dos subapartados da parte práctica o 50% da parte teórica. É dicir: son criterios sumativos entre si e nunca poderán sumarse se nalgún deles non se alcanza o mínimo establecido.

Parte práctica (subapartados):

15% Seminario (necesario obter 0.75 para poder sumar un máximo de 3)

15% Aprendizaxe *colaborativo (é necesario obter 0.75 para poder sumar un máximo de 1,5)

30% Traballo tutelado (é necesario obter 1.5 para poder sumar un máximo de 3)

Parte teórica:

40% Exame (é necesario obter 2 para poder sumar un máximo de 4)

CONVOCATORIA DE XULLO:

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación académica na 2ª, considerándose, por tanto, como aprobadas ese curso.

DATOS DOS EXÁMENES:

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade no espazo datas de exames.

PROGRAMA PIUNE (PAT):

"En coherencia co carácter *inclusivo que caracteriza á Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía podrá ser adaptada para atender como necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)"

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ainscow, M., **MEJORAR LAS ESCUELAS URBANAS. LIDERAZGO Y COLABORACIÓN**, Primera Edición, Narcea, 2008

Santos Guerra, M. A.; Lorenzo Delgado, M. y García Sánchez, J.N., **LAS ORGANIZACIONES ESCOLARES. HACIA NUEVOS MODELOS**, FUNDEC, 2001

Feito, R., **LOS RETOS DE LA PARTICIPACIÓN ESCOLAR: ELECCIÓN, CONTROL Y GESTIÓN DE CENTROS EDUCATIVOS**, Morata, 2011

Pérez Pérez, J. C. (coord.), **GESTIÓN DE CALIDAD EN LA ORGANIZACIÓN Y DIRECCIÓN DE CENTROS ESCOLARES**, Ministerio de Educación y Ciencia. Instituto de Fo, 2005

Thurler, G. y Maulini, O., **LA ORGANIZACIÓN DEL TRABAJO ESCOLAR: UNA OPORTUNIDAD PARA REPENSAR LA ESCUELA**, Primera Edición, Graó, 2000

Cantón Mayo, I; Pino Juste, M., **Organización de centros educativos en la sociedad del conocimiento**, Alianza Editorial, 2014

Bibliografía Complementaria

Bolívar Botía, A., **LOS CENTROS EDUCATIVOS COMO ORGANIZACIONES QUE APRENDEN. PROMESA Y REALIDADES**, La Muralla, 2000

Cid Sabucedo, A., **EL CLIMA ESCOLAR**, Tórculo, 2002

Cid Sabucedo, A., **LOS PROYECTOS DE DIRECCIÓN**, Auria, 2000

Cid Sabucedo, A., **MACROORGANIZACIÓN ESCOLAR. EL SISTEMA EDUCATIVO, ESTRUCTURA Y CARACTERÍSTICAS**, Departamento de Didáctica y Organización Escolar, 1996

Cid Sabucedo, A., **PRACTICUM I: PRÁCTICAS DE OBSERVACIÓN Y DE INVESTIGACIÓN. APLICACIÓN SOBRE EL CONTEXTO DONDE SE REALIZA LA ENSEÑANZA**, Copytema, 1996

Gimeno Sacristán, J., **EL SISTEMA EDUCATIVO. UNA MIRADA CRÍTICA**, CISS-Praxis-Cuadernos de Pedagogía, 2004

González González, Mª T. ; Nieto Cano, J. M. y Portela Pruaño, A., **ORGANIZACIÓN Y GESTIÓN DE CENTROS ESCOLARES**, Prentice-Hall, 2003

Grau Rubio, C., **EDUCACIÓN ESPECIAL. DE LA INTEGRACIÓN ESCOLAR A LA ESCUELA INCLUSIVA**, Promolibro, 1998

Lorenzo, M., **ORGANIZACIÓN ESCOLAR. LA CONSTRUCCIÓN DE LA ESCUELA COMO ORGANIZACIÓN**, Segunda Edición, Ediciones Pedagógicas, 1996

Matín-Moreno, Q., **BANCOS DE TALENTO: PARTICIPACIÓN DE LA COMUNIDAD EN LOS CENTROS DOCENTES**, Sanz y Torres, D. L., 2000

Pacual Pacheco, R; Villa Sánchez, A. y Auzmendi Escribano, E., **EL LIDERAZGO TRANSFORMACIONAL EN LOS CENTROS DOCENTES: UN ESTUDIO EN LAS COMUNIDADES AUTÓNOMAS DEL PAÍS VASCO Y CASTILLA-LEÓN**, Mensajero, D.L., 2006

Pérez Gómez, A. I., **LA CULTURA ESCOLAR EN LA SOCIEDAD NEOLIBERAL**, Morata, 1998

Santos Guerra, M.A.; Lorenzo Delgado, M. y García Sánchez, J.N., **LAS ORGANIZACIONES ESCOLARES: HACIA NUEVOS MODELOS**, FUNDEC, 2001

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/O05G120V01201

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/O05G120V01101

Aspectos didácticos e organizativos da educación especial/O05G120V01934

Bases pedagóxicas da educación especial/O05G120V01935

Prácticas externas: Practicum/O05G120V01981

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/O05G120V01201

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/O05G120V01101

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/O05G120V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/O05G120V01201

Outros comentarios

Esta materia enmarcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade do entorno e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Esta materia forma parte do proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo Social

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Teoría e historia da educación				
Materia	Educación: Teoría e historia da educación			
Código	O05G120V01102			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Diéguez García, Nuria			
Profesorado	Diéguez García, Nuria			
Correo-e	nudieiguez@uvigo.es			
Web	http://fcce.uvigo.es/es/docencia/profesorado/maria-victoria-carrera-fernandez/			
Descrición xeral	Como materia de formación básica, a denominada Educación. Teoría e Historia de a Educación ten como finalidade introducir ó futuro graduado/a no universo educativo a través da análise da educación como práctica cultural presente en todas as sociedades e estreitamente relacionada con cuestións sociais, económicas e políticas. Persegue que o futuro/a graduado/a coñeza e valore desde unha perspectiva crítica o concepto de educación e os seus procesos, axentes, institucións, xunto coa súa evolución histórica e co proceso de configuración do sistema educativo. Busca igualmente unha comprensión histórica, contextual e crítica do fenómeno educativo, que oriente finalmente a súa praxe profesional desde unha perspectiva reflexiva e crítica. Tamén se analizan os aspectos básicos do desenvolvemento histórico da educación en España e en Galicia, prestando especial atención á Educación Primaria e ó proceso de configuración do seu profesorado, da súa formación e da súa lexitimación socioprofesional.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar

C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período 6-12
C9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
C10	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C12	Abordar e resolver problemas de disciplina
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
C20	Mostrar habilidades sociais para entender ás familias e facerse entender por elas
C22	Relacionar la educación con el medio, y cooperar con las familias y la comunidad
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
C24	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar
C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
C64	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro
C65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
C66	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C67	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes 6-12 anos
C68	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación
e Aprendizaxe

Desenvolve un coñecemento reflexivo e crítico da educación que permita comprender a complexidade do proceso educativo

A1	B3	C1	D1
A2	B4	C2	D2
A3	B5	C5	D3
A4	B6	C7	D5
A5	B7	C9	D6
	B8	C10	D7
	B9	C11	D8
	B10	C12	D9
	B11	C13	D10
	B12	C14	D12
		C15	D13
		C17	D14
		C19	D15
		C20	D16
		C22	D17
		C23	D18
		C24	D20
		C29	D22
		C34	
		C62	
		C64	
		C65	
		C66	
		C67	
		C68	

Valora a acción educativa do/a mestre/a na Educación Primaria como un proceso de intervención profesional, o que supón explicar, xustificar e xenerar pedagóxicamente a súa intervención

A1	B3	C1	D1
A2	B4	C2	D3
A3	B5	C7	D7
A4	B6	C9	D8
A5	B7	C10	D9
	B8	C11	D12
	B9	C12	D13
	B10	C13	D14
	B12	C14	D15
		C15	D17
		C17	D20
		C20	
		C22	
		C23	
		C24	
		C29	
		C34	
		C62	
		C64	
		C65	
		C66	
		C67	
		C68	

Contidos

Tema

I. CONCEPTO, FINALIDADES E SISTEMAS EN EDUCACIÓN	Concepto de educación. Dimensións da educación. Educación en valores. Pares da educación. O universo educativo
II O COÑECEMENTO CIENTÍFICO DA EDUCACIÓN	Saber pedagóxico e coñecemento científico. A pedagogía como ciencia e como disciplina. O coñecemento da educación e as ciencias da educación. Achegas para a praxe educativa.
III. AXENTES E INSTITUCIÓNS EDUCATIVAS	Relacións familia, escola e comunidade. A profesión docente e o proceso de comunicación. Do centro escolar á cidade educadora. Movementos e institucións educativas.
IV. TEORÍAS EDUCATIVAS CONTEMPORÁNEAS	Antecedentes e inicio da modernidade pedagóxica. A escola nova. Teorías socialistas. Teorías antiautoritarias. Teorías personalistas. Teorías críticas coa institución escolar. A teoría educativa no inicio do século XXI.
V. HISTORIA DA ESCOLA PRIMARIA	Nacemento e desenvolvemento dos sistemas educativos. Os procesos de escolarización e a educación básica. A escola primaria na súa historia e no momento actual.

Planificación

Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
---------------	--------------------	--------------

Lección maxistral	18	17	35
Traballo tutelado	4	30	34
Debate	3	0	3
Seminario	11	29	40
Traballo tutelado	6	0	6
Presentación	3	6	9
Actividades introdutorias	2	0	2
Aprendizaxe colaborativa	6	4	10
Exame de preguntas obxectivas	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte da persoa responsable da docencia dos contidos da materia e das bases teóricas e directrices do traballo a desenvolver polo estudiantado.
Traballo tutelado	Terán como finalidade a exposición de comentarios, recensións, actividades ou traballos de tipo individual e/ou colectivo por parte do alumnado con debate posterior.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico. Empréganse como complemento das sesións maxistras, para desenvolver competencias instrumentais relacionadas co marco teórico da materia.
Traballo tutelado	O alumnado deberá realizar de forma individual e/ou grupal varios traballos sobre algúns dos temas vinculados cos contidos da materia.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio ou proxecto. Pódese levar a cabo individual ou grupalmente.
Actividades introdutorias	Actividades de presentación da materia, análise de coñecementos previos, actitudes e intereses/expectativas en relación á materia.
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Tempo dedicado a resolver dúbidas sobre contidos, traballos e as prácticas da materia, sexa durante o traballo na aula sexa durante o tempo de tutoría docente individual fóra da aula. Seguimento individual do desenvolvemento que cada persoa presenta na aula.
Traballo tutelado	Tempo dedicado a resolver dúbidas sobre contidos, traballos e as prácticas da materia, sexa durante o traballo na aula sexa durante o tempo de tutoría docente individual fóra da aula. Seguimento individual do desenvolvemento que cada persoa presenta na aula.
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Tempo dedicado a resolver dúbidas sobre contidos (teórico-prácticos da materia) sexa durante o traballo na aula sexa durante o tempo de tutoría docente individual fóra da aula.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Traballo tutelado	Participación activa na clase e nas actividades de aula. Entrega e presentacións/exposicións de actividades de aula (Avaliación continua)	20	A1	B3	C1	D1
			A2	B4	C2	D2
			A3	B5	C5	D3
			A4	B6	C7	D5
			A5	B7	C9	D6
				B8	C10	D7
				B9	C11	D8
				B10	C12	D9
				B11	C13	D10
				B12	C14	D12
					C15	D13
					C17	D14
					C19	D15
					C20	D16
					C22	D17
					C23	D18
					C24	D20
					C29	D22
					C34	
					C62	
					C64	
					C65	
					C66	
					C67	
					C68	
Traballo tutelado	Realización dun traballo, preferentemente grupal, cuxo tema será convido cos/as docentes, así como tutelado por estes ao longo do cuadrimestre (Avaliación continua)	40	A1	B8	C10	D1
				B12	C64	D3
						D6
						D8
						D14
						D16
Exame de preguntas obxectivas	Proba de carácter escrito con preguntas de opción múltiple nas que o alumnado deberá escoller a resposta correcta entre varias posibles (Avaliación final)	40	A1	B3	C1	D1
			A2	B4	C2	D2
			A3	B5	C5	D3
			A4	B6	C7	D5
			A5	B7	C9	D6
				B8	C10	D7
				B9	C11	D8
				B10	C12	D9
				B11	C13	D10
				B12	C14	D12
					C15	D13
					C17	D14
					C19	D15
					C20	D16
					C22	D17
					C23	D18
					C24	D20
					C29	D22
					C34	
					C62	
					C64	
					C65	
					C66	
					C67	
					C68	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A) DESCRICIÓN DAS CARACTERÍSTICAS DA AVALIACIÓN

O alumnado deberá comunicar ao profesorado por cal dos dous modelos de avaliación (asistencial ou non asistencial) vai optar no primeiro mes do curso, excepto no caso do alumnado que perda o dereito á avaliación continua por faltas de asistencia. Calquera outra circunstancia deberá ser comunicada ao profesorado para os efectos da avaliación.

A **ficha** con foto e datos persoais deberá ser **entregada** ao profesor/a en as **dúas primeiras semanas de clase**.

Avaliación para o **alumnado asistente**: Realizarase segundo os seguintes parámetros: 1. Traballos de aula: 20% (2 puntos); 2. Traballo tutelado, preferentemente grupal: 40% (4 puntos); 3. Exame de preguntas obxectivas : 40% (4 puntos)

Para obter unha cualificación positiva o alumnado deberá conseguir o 50% en cada dos apartados.

Avaliación de **alumnado non asistente**: Terán a consideración de non asistentes aqueles alumnos/ as que non consigan o 80% da asistencia. A avaliación será idéntica á do alumnado asistente, coa diferenza que se substituirá "traballos de aula" por un traballo individual que se acordará o inicio de curso, consistente no desenvolvemento dun tema ou sub-tema do programa desde un enfoque teórico-práctico ou na lectura, síntese e valoración crítica dun libro relacionado co temario e convido co profesorado na primeira quincena do curso. Así, a avaliación para o alumnado non asistente consistirá en: 1. Traballo individual teórico-práctico: 20% (2 puntos); 2. Traballo tutelado individual sobre bloques temáticos da materia: 40% (4 puntos); 3. Exame de preguntas obxectivas sobre cuestións do programa: 40% (4 puntos). Do mesmo xeito que para o alumnado asistente, para a superación da materia deberá alcanzar polo menos o 50% en todos os apartados sinalados na avaliación.

B) As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico

C) As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade (<http://fcce.uvigo.es/es/>) no espazo "datas exames"

D) Outras cuestións: en coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Colom, A.J. (Ed.), **Teorías e institucións contemporáneas de la educación**, Ariel, 2002

Colom, A.J. ; Melich J.C. (Eds.), **Después de la modernidad : nuevas filosofías de la educación**, Paidós, 2001

Freire, P., **La educación como práctica de la libertad**, Siglo XXI, 1967

Palacios, J., **La cuestión escolar. Críticas y alternativas**, Laia, 1978

Trilla, J. (Coord.), **El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI**, Graó, 2001

VV.AA, **Pedagogías del Siglo XX**, 2000

Bibliografía Complementaria

Aldecoa, J. (1990), **Historia de una maestra**, Anagrama, 1990

Carrera, M.V., Lameiras, M. ; Cid, X.M., **Una pedagogía transgresora para la prevención del bullying en el aula.**, Edicións Afrontamento, 2011

Cid, X.M., **Rosa Pons I Fabregas, unha maestra europea en Parada de Sil. Conversas co seu fillo Camilo.**, Nova Escola Galega, 2009

Delors, J. (Coord.), **La educación encierra un tesoro. Informe a la UNESCO de la Comisión Internacional sobre la educación para el siglo XXI**, Santillana, 1996

DePalma, R.; Atkinson, E. (Eds.), **Interrogating heteronormativity in primary schools: The work of the No Outsiders project.**, Trentham, 2009

Freinet, C., **Técnicas Freinet da Escola Moderna**, Edicións Xerais, 1996

García, J.L., **La sociedad educadora**, Editorial Independiente, 2000

Gimeno, J., **La educación que aún es posible. Ensayos a cerca de la cultura para la educación**, Morata, 2005

Giroux, H., **Los profesores como intelectuales. Hacia una pedagogía crítica del aprendizaje**, Paidós, 1990

Illich, I., **La sociedad desescolarizada**, Barral, 1976

Renold, E., **Girls, boys and junior sexualities: exploring children's gender and sexual relations in the primary school**, Routledge, 2005

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Historia: Historia do presente/O05G120V01203

Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento/O05G120V01104

Socioloxía: Socioloxía da educación/O05G120V01105

Ética e deontoloxía profesional/O05G120V01903

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Esta materia forma parte do proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo Social

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos**

Materia	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos			
Código	O05G120V01103			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Conde Rodríguez, María Ángeles			
Profesorado	Conde Rodríguez, María Ángeles Rodríguez Enríquez, Mónica			
Correo-e	angelesconde@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	Trátase dunha materia de carácter básico, situada no primeiro curso do grao de educación primaria. Facilita a comprensión das claves do desenvolvemento humano e os cambios que teñen lugar nos procesos psicolóxicos (memoria, cognición, linguaxe, etc.) ao longo do período de 6 a 12 anos. Estes coñecementos son fundamentais na formación de mestres xa que representan unha ferramenta indispensable para poder contribuír ao desenvolvemento de nenos e nenas a través dunha axeitada planificación dos seus procesos de aprendizaxe.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C3	Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e identificar disfuncións
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D6	Capacidade de xestión da información
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer as características das/os estudantes de primaria así como os seus contextos coa finalidade de estimular e potenciar o desenvolvemento persoal de nenos e nenas.	A1 A2 A3	B2 B4	C2	D1 D2
Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade das/os estudantes de primaria.	A1 A3	B8	C2 C3	D1 D6
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación en psicoloxía do desenvolvemento na idade escolar.	A4 A5	B2 B4 B8 B9 B10	C19	D1 D2 D6 D8 D17 D18
Traballar de modo autónomo e en equipo coa finalidade de mellorar o logro académico e desenvolver estratexias que permitan posteriormente participar na mellora dos procesos de desenvolvemento a través das prácticas educativas.	A4 A5	B10	C13 C19	D8 D9 D16 D17

Contidos

Tema	
Paradigmas e teorías do desenvolvemento humano.	Desenvolvemento psicolóxico. Controversias conceptuais. Modelos e teorías explicativas do desenvolvemento.
Contextos e factores do desenvolvemento na idade escolar.	Contextos humanos de desenvolvemento. A interacción como contexto de desenvolvemento. Desenvolvemento, aprendizaxe, cultura e educación. Ámbitos de socialización: Socialización a través da familia. Socialización no ámbito escolar. O xogo. Os medios audiovisuais.
Desenvolvemento físico e psicomotriz dos 6 aos 12 anos.	Desenvolvemento físico e habilidades motrices. Desenvolvemento dos sistemas de acción. Desenvolvemento da grafomotricidade: debuxo e escritura.
Desenvolvemento Cognitivo e intelectual dos 6 aos 12 anos	Desenvolvemento da atención, memoria e coñecemento. Pensamento operacional concreto. A metacognición. Comunicación, linguaxe e pensamento.
Desenvolvemento comunicativo e da linguaxe entre os 6 e os 12 anos.	Comunicación, linguaxe e pensamento. Desenvolvemento da linguaxe: morfosintáctico, semántico e pragmático. Capacidade metalingüísticas. Lectura e escritura.
Desenvolvemento da personalidade e afectivo-emocional entre os 6 e os 12 anos.	Desenvolvemento afectivo. Construción da identidade. Autoconcepto e autoestima. Tipificación de xénero e roles de xénero.
Desenvolvemento social: interaccións e relacións sociais dos 6 aos 12 anos.	Coñecemento social das relacións interpersoais e dos sistemas sociais. Contexto e desenvolvemento de normas e valores. Razoamento moral e conduta moral. Conduta prosocial. Interaccións sociais e relacións co grupo de iguais.
Desenvolvemento na adolescencia.	Significado evolutivo da adolescencia. Pensamento formal. Desenvolvemento do autoconcepto. Identidade. Roles de xénero. Desenvolvemento psicosexual. Relacións sociais durante a adolescencia: familia e iguais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	10	0	10
Traballo tutelado	17	25	42
Cartafol/dossier	15	25	40
Estudo de casos	7	26	33
Exame de preguntas obxectivas	2	15	17
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas 1		5	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Actividades introductorias Actividades dirixidas a:

- presentación da materia
- tomar contacto cos estudantes
- recoller información sobre coñecementos e motivacións dos estudantes

Lección maxistral	Exposición por parte das docentes dos contidos sobre a materia obxecto de estudo e as súas bases teóricas, así como directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a resolver polo/a estudante.
Traballo tutelado	O/a estudante presenta no grupo-clase aspectos dos contidos da materia previamente preparados, utilizando material proporcionado polo/a docente, ademais das achegas persoais que poida realizar o estudante, utilizando a bibliografía suxerida. Realízase tanto de xeito individual como empregando técnicas grupais participativas.
Cartafol/dossier	Afondamento teórico-práctico sobre os contidos da materia a través do análise de aspectos do desenvolvemento evolutivo (cognitivo, lingüístico, emocional e social) de escolares de educación primaria co obxectivo de promover actuacións, tanto para prevención como para a promoción e mellora dos mesmos. Realízase tanto de xeito individual como empregando técnicas grupais participativas.
Estudo de casos	Análise dun caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Realízase empregando técnicas grupais participativas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Orientación sobre planificación, deseño e metodoloxía dos traballos prácticos. Supervisión e seguimento en pequenos grupos do desenvolvemento dos proxectos de prácticas.
Estudo de casos	Apoio e asesoramento para a organización sobre unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc
Cartafol/dossier	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación de contidos da materia
Probas	Descrición
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación escrita dos traballos prácticos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	O/a estudante presenta aspectos dos contidos da materia previamente preparados utilizando a bibliografía suxerida, exposición de actividades realizados na aula e fora da mesma.	10	A1 B8 C13 D1 A4 D2 A5 D9 D16
Cartafol/dossier	Afondamento teórico-práctico sobre os contidos da materia a través do análise de aspectos do desenvolvemento evolutivo (cognitivo, lingüístico, emocional e social) de escolares de educación primaria co obxectivo de promover actuacións, tanto para prevención como para a promoción e mellora dos mesmos.	30	A2 B8 C2 D1 A3 C3 D2 A4 C13 D6 C19 D8 D9 D17
Exame de preguntas obxectivas	Probas que inclúen preguntas con diferentes opcións de resposta sobre contidos da materia.	30	A1 B8 C2 D1 A3 C3 D2 A4 D6 D16
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Realización dun informe escrito e, no seu caso, presentación oral das actividades prácticas nas que se desenvolvan, relacionen, organicen os coñecementos e preséntense conclusións propias por parte dos/as estudantes sobre un aspecto do desenvolvemento humano aplicado a escolares de Educación Primaria.	30	A2 C2 D1 A3 C3 D2 A4 C13 D6 A5 C19 D8 D9 D16 D17 D18

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN CONTINUA

Para optar á avaliación continua esíxese a asistencia regular de, polo menos o 80%, das sesións de clase, traballos tutelados e titorías de grupos.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación de cada apartado.

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas de avaliación poderán recuperalas nas datas oficiais correspondentes á segunda oportunidade, no mes de Xullo, na que se avaliarán as competencias non adquiridas na primeira oportunidade.

AVALIACIÓN GLOBAL

Os estudantes que opten por este sistema de avaliación ou non poidan seguir a avaliación continua deberán realizar unha proba de contidos teóricos sobre a materia, que suporá un 50% da nota, un comentario sobre una monografía, 20% e un traballo teórico-aplicado titorizado, ao que lle corresponderá o 30% da cualificación final. Para superar a materia será preciso que os estudantes obteñan en cada unha das partes un 50% da cualificación total das mesmas.

No caso de alumnado do **Curso Ponte** proporase unha avaliación alternativa que será concretada polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo '**exames**'

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Delval, J., **El desarrollo humano**, Siglo XXI, 1994

Donaldson, M., **La mente de los niños**, Morata, 1979

Muñoz, A., **Psicología del desarrollo en la etapa de Educación Primaria**, Pirámide, 2010

Palacios, J., Marchesi, A. y Coll, C., **Desarrollo psicológico y educación: Vol. I. Psicología Evolutiva**, Alianza Editorial, 1999

Bibliografía Complementaria

Baltes, P. B., Reese, H. W. & Nesselroade, J. R., **Métodos de investigación en psicología evolutiva: enfoque del ciclo vital**, Morata, 1981

Berger, K.S., **Psicología del desarrollo: Infancia y Adolescencia**, Editorial Médica Panamericana, 2016

Clemente, R. A. y Hernández, C., **Contextos de desarrollo psicológico y educación**, Aljibe, 1996

Córdoba, A. I.; Descals, A. y Gil, M.D., **Psicología del Desarrollo en la Edad Escolar**, Pirámide, 2006

Corral, A. y Pardo, P., **Psicología Evolutiva I. Introducción al desarrollo**, UNED, 2001

Craig, G.J., **Desarrollo Psicológico**, Prentice-Hall Hispanoamericana., 1997

Delgado, B., **Psicología del Desarrollo. Desde la Infancia a la vejez**, McGrawHill, 2009

García Madruga, J.A. y Pardo, P., **Psicología Evolutiva, Vol. 2.**, UNED, 1997

Giménez-Dasí, M. y Mariscal, S., **Psicología del Desarrollo. Desde el nacimiento a la primera infancia**, McGrawHill, 2008

González, A.M., Fuentes, M.J., de la Morena, M.L. y Barajas, C., **Psicología del desarrollo: teoría y prácticas**, Aljibe, 1995

Hoffman, L., Paris, S. y Hall, E., **Psicología del desarrollo hoy (Vol. 1 y 2)**, McGrawHill, 1995

Martí, E., **Psicología evolutiva: teorías y ámbitos de investigación**, Anthropos, 1991

Martín, C. y Navarro, J. I., **Psicología del desarrollo para docentes.**, Pirámide, 2009

Morrison, G.S., **Educación Infantil**, Pearson, 2005

Muñoz, V. y otros, **Manual de psicología del desarrollo aplicado a la educación.**, Pirámide, 2011

Ortega, R., **Crece y aprende. Curso de Psicología del desarrollo para educadores**, Visor, 1999

Palacios, J. y Rodrigo, M. J., **La familia como contexto de desarrollo humano**, Alianza Editorial., 2001

Papalia, D.E., Duskin, R. y Wendkos, S., **Psicología del Desarrollo: de la infancia a la adolescencia**, 11a. ed, McGraw-Hill, 2019

Pérez, M., **Nuevas perspectivas en psicología del desarrollo**, Alianza Editorial., 1995

Perinat, A., **Psicología del desarrollo. Un enfoque sistémico**, Editorial UOC, 2003

Rice, F.P., **Desarrollo Humano. Estudio del Ciclo Vital**, Prentice-Hall., 1997

Trianes, M.V. y Gallardo, J.A., **Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares.**, Pirámide, 2004

Trianes, M.V., **Psicología del desarrollo y de la educación.**, Pirámide, 2012

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicología: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento/O05G120V01204

Psicología: Psicología da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/O05G120V01205

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás tutorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.
 - Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).
 - Esta materia forma parte do proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo Social
-

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento				
Materia	Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento			
Código	O05G120V01104			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Rubin Álvarez, Abraham			
Profesorado	González Arribas, Brais Rubin Álvarez, Abraham			
Correo-e	abraham.rubin@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia abórdanse tres problemáticas esenciais: a) as relativas ás cuestións específicas que encara a filosofía contemporánea b) as que refiren aos elementos que definen a cultura actual e o xeito en que se relacionan nela a modernidade e a postmodernidade, c) as que poñen en liza as principais propostas filosóficas do s. XX e XXI. O enfoque é eminentemente filosófico: reflexivo, argumentativo e crítico.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
D1	Capacidade de análise e síntese
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D6	Capacidade de xestión da información
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprender a filosofía como saber específico que se ocupou de problemas que atinxen á totalidade	A1 A2 A3	B8	C14 C23 C34	D1 D14
Coñecer e comprender os problemas filosóficos no seu contexto e entender a vinculación con outras manifestacións culturais do momento	A1 A2 A3	B4 B8	C23 C34	D14
Coñecer e entender os esquemas de pensamento que estiveron e están presentes na nosa configuración mental.	A1 A2 A3	B8	C23 C34	D14

Coñecer as ideas que forxan o noso presente.	A1 A3 A5	B8	C14 C23 C34	D13 D14
Capacidade para organizar coherentemente ideas e argumentos	A3	B8	C34	D1 D3 D14
Capacidade para analizar, valorar e discutir argumentos alleos.	A3	B8		D1 D6 D14
Capacidade para interpretar criticamente os textos e para formular problemas	A3	B8	C13	D1 D14

Contidos

Tema	
1.- A filosofía como pensamento que se ocupa de problemas específicos	1.- Introducción: Filosofía, historia e educación
2.- As diversas respostas que se deron ao longo da historia dos problemas plantexados	2.1.- A necesidade dunha Filosofía da educación 2.2.- Cultura, sociedade e civilización moderna 2.3.- Teorías sociais e políticas da modernidade
3.- Os esquemas de pensamento que configuraron o que somos.	3.1.- Filosofías do século XX. 3.2.- A posmodernidade.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Seminario	15	22	37
Seminario	8	0	8
Traballo tutelado	6	41.5	47.5
Lección maxistral	18.5	0	18.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	34	37

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación do curso e explicación de como se desenvolverán as distintas actividades que debe facer o alumnado
Seminario	Información de como se desenvolven estas sesións e presentación do tema de análise, partindo dun texto ou un documento gráfico
Seminario	Entrevistas do alumnado co profesor da materia para resolver dúbidas, asesorar, etc.
Traballo tutelado	Elaboración dun traballo de introdución á investigación vencellado cos temas da materia de estudo
Lección maxistral	Exposición, por parte do profesorado, dos temas do programa

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Seguimento por parte do profesorado dos traballos obrigatorios que se han de realizar para superar a materia. No caso de activarse o protocolo de continxencia empregaránse os medios telemáticos de atención ó alumnado: a plataforma de teledocencia, o despacho virtual e Moovi para garantir á atención ó alumnado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Seminario	Presentación e debate dun tema.	20	A3	B8	C13 C23 C34	D1 D3 D6 D14
Traballo tutelado	Valoración do traballo de iniciación á investigación.	40	A3	B8	C13 C23	D1 D3 D6 D14
Exame de preguntas de desenvolvemento	Examen sobre o temario da materia.	40	A1 A2 A3		C23	D1 D14

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado asistente e o non asistente ten que alcanzar o 50% en cada unha das probas para superar a materia.

Alumnado non asistente: Realización dun traballo relacionado cos contidos da materia, pautado entre o alumnado e o profesorado (40%), resumo e comentario crítico de dous libros da Bibliografía da materia, pautados polo profesorado (20%), exame final da materia (40%).

Para ambas modalidades de avaliación, as partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico

As datas oficiais de exame poden consultarse na páxina web da Facultade, no apartado de organización académica, espazo "datas de exames".

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ayestarán, Ignacio, **Filosofía en un mundo global**, Calquera, Cátedra, 2008

Giner, Salvador, **Historia del pensamiento social**, Calquera, Ariel, 2008

Lipman, Matthew et. Alii, **La filosofía en el aula**, Calquera, Ediciones de la Torre, 1992

Marcuse, Herbert, **El Hombre unidimensional: ensayo sobre la ideología de la sociedad industrial avanzada**, Calquera, Planeta-Agostini, 1993

Vidarte, Paco e Rampérez, Fernando, **Filosofías del siglo XX**, Calquera, Síntesis, 2005

Bibliografía Complementaria

Arribas, Brais, **Vir a menos: crítica da razón nihilista**, Calquera, Axóuxere, 2019

Arribas, Brais, **Transhumanismo**, Calquera, Euseino?, 2021

de Beauvoir, Simone, **El segundo sexo**, Calquera, Cátedra, 2017

Bourdieu, Pierre & Passeron Jean-Claude, **La reproducción**, Calquera, Siglo XXI, 2019

Butler, Judith, **El género en disputa. El feminismo y la subversión de la identidad**, Calquera, Paidós, 2007

Cruz, Manuel, **Filosofía contemporánea**, Calquera, Taurus, 2002

Derrida, Jacques, **Posiciones**, Calquera, Pre-Textos, 2014

Díaz, Esther, **Posmodernidad**, Calquera, Biblos, 1999

Fanon, Frantz, **Los condenados de la tierra**, Calquera, Txalaparta, 1999

Foucault, Michel, **Vigilar y castigar**, Calquera, Siglo XXI, 2003

Heidegger, Martin, **Carta sobre el humanismo**, Calquera, Alianza, 2010

Horkheimer, Max & Adorno, Theodor W., **Dialéctica de la Ilustración**, Calquera, Trotta, 2018

Horta, Óscar, **Na defensa dos animais**, Calquera, Axóuxere, 2019

Latouche, Serge & Harpagès Didier, **La hora del decrecimiento**, Calquera, Octaedro, 2011

Latour, Bruno, **Cara a cara con el planeta una nueva mirada sobre el cambio climático alejada de las posiciones apocalípticas**, Calquera, Siglo XXI, 2017

Lyotard, Jean-François, **La condición postmoderna. Informe sobre el saber**, Calquera, Cátedra, 1994

Mbembe, Achille, **Crítica de la razón negra**, Calquera, Futuro anterior, 2016

Mies, Maria & Shiva, Vandana, **Ecofeminismo**, Calquera, Icaria, 2014

Peretti, Cristina e Rodríguez Marciel, Cristina (eds.), **12 pensadores (y uno más) para el siglo XXI**, Calquera, Dykinson, 2014

Rancière, Jacques, **El maestro Ignorante**, Calquera, Laertes, 2003

Rubín, Abraham, **Corpo-circuitos. Máquinas de subxectivación**, Calquera, Euseino?, 2016

Rubín, Abraham, **Vivir el acontecimiento. Aproximaciones desde el pensamiento contemporáneo**, Calquera, Universidad De Santiago de Compostela, 2016

Toulmin, Stephen, **Cosmópolis. El trasfondo de la modernidad**, Calquera, Península, 2001

Recomendacións

Outros comentarios

- Actitude proactiva de cara ao seguimento da materia, a participación na aula e a consulta de dúbidas, tanto na aula como nas titorías.
- Emprego axeitado (consulta e estudo) da bibliografía recomendada dende o inicio do curso.
- Atención á expresión tanto oral (na aula e nas presentacións) como escrita (nos traballos e no exame).
- Boa disposición para o traballo en grupo, cultivo de actitudes dialogantes e de respecto.

En xeral, recoméndase manter unha actitude de carácter profesional en relación co cumprimento dos propios obxectivos de formación, evitando a pasividade e a delegación de responsabilidades no docente. Do mesmo xeito debe tomarse a aula como un espazo de aprendizaxe compartido entre futuros/as profesionais, fuxindo de actitudes propias de idades e etapas de formación anteriores.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Socioloxía: Socioloxía da educación				
Materia	Socioloxía: Socioloxía da educación			
Código	O05G120V01105			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Casado Neira, David			
Profesorado	Casado Neira, David			
Correo-e	dcneira@uvigo.gal			
Web	http://webs.uvigo.gal/dcneira			
Descrición xeral	Nesta materia abórdanse os aspectos sociais (nin pedagóxicos, nin didácticos) que inciden na educación primaria.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período 6-12
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
C9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
C10	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática

C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
C22	Relacionar la educación con el medio, y cooperar con las familias y la comunidad
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
C24	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar
C28	Valorar as ciencias como un feito cultural
C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
C31	Comprender os principios básicos das ciencias sociais
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
C35	Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C52	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C63	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias
C64	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro
C65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
C66	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C68	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social
C69	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos as ensinanzas descritas
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación
e Aprendizaxe

a. Poder usar as aportacións teóricas da socioloxía como unha ferramenta de análise e comprensión da realidade.	A1	B2	C1	D1
	A2	B3	C2	D2
	A3	B4	C7	D3
b. Analizar a educación (primaria) como un feito social, as funcións do sistema educativo, a súas transformacións e conflitos.	A4	B6	C8	D5
	A5	B7	C9	D6
		B8	C10	D7
c. Coñecer a evolución da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar para poder interactuar coas familias.		B9	C11	D8
		B10	C13	D9
		B11	C14	D10
d. Comprender as demandas institucionais da educación (infantil) no contexto actual (familia, relacións de xénero e interxeracionais, multiculturalidade e interculturalidade, discriminación e inclusión social, desenvolvemento sostible, impacto das linguaxes visuais).		B12	C15	D11
			C17	D12
			C19	D13
			C22	D14
e. Analizar o impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das tecnoloxías, os cambios nas relacións de xénero e interxeracionais, a multiculturalidade e a interculturalidade, a discriminación e inclusión social e o desenvolvemento sostible.			C23	D15
			C24	D16
			C28	D17
			C29	D18
f. Poder levar a cabo e avaliar as accións dentro e fóra dos centro educativos destinadas á formación cidadá.			C31	D19
			C34	D20
			C35	D21
g. Descubrir os aspectos sociais non pedagóxicos implicados nos procesos educativos (conxuntura económica, evolución do mercado de traballo, transformacións sociais...).			C48	D22
			C52	
			C63	
h. Adquirir destrezas para recabar información e analizala sobre os puntos anteriores a través do traballo autónomo e en equipo.			C64	
			C65	
			C66	
i. Comprensión de textos complexos, resumir e articular información complexa ou de fontes diferentes.			C68	
			C69	
l. Competencias para tarefas colaboradoras: capacidade de escoitar e comprender os demais, capacidade para facerse entender (oral, escrita), adaptación e calendarios de traballo e a cumprimentación das tarefas e os tempos, adaptar e reorganizar o traballo, asumir a responsabilidade propia e do grupo.				

Contidos

Tema	
Conceptos xerais e perspectivas teóricas sociolóxicas.	Teorías clásicas da socioloxía da educación. Socialización, educación, escolarización, instrución.
Socioloxía da familia e da infancia.	A infancia como categoría social. Infancia e escolarización. A familia contemporánea.
Contexto social, cambios sociodemográficos e acceso ao mercado de traballo, políticas educativas.	Demandas sociais da educación e reformas educativas.
Educación e cidadanía.	Xénero, multiculturalidade, discriminación, inclusión social, participación na vida política e económica...).
Culturas familiares e cultura escolar.	Reproducción cultural e factores sociais do rendemento escolar (clase, xénero...).
Relación entre educación familiar, demandas da comunidade e práctica na escola.	Escola, familia e comunidade.
Currículo oculto e socialización na aula.	Currículo oculto e socialización na aula e no centro.
Socioloxía da interacción na aula e resolución de conflitos.	O centro educativo como escenario social.
Impacto e uso das tecnoloxías na educación.	Os media na educación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	0	28
Seminario	8	8	16
Aprendizaxe colaborativa	13	42	55
Exame de preguntas obxectivas	2	34	36
Traballo	2	13	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas.
Aprendizaxe colaborativa	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Titoría en grupo
Aprendizaxe colaborativa	Traballos tutelados
Probas	Descrición
Traballo	Traballos e proxectos

Avaliación

Descrición		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Seminario	Traballo previo de lectura de textos e valoración da participación na discusión común.	25	A1	B2	C1	D1
			A2	B3	C2	D2
			A3	B4	C7	D3
			A4	B6	C8	D5
			A5	B7	C9	D6
				B8	C10	D7
				B9	C11	D8
				B10	C13	D9
				B11	C14	D10
				B12	C15	D11
					C17	D12
					C19	D13
					C22	D14
					C23	D15
					C24	D16
					C28	D17
					C29	D18
					C31	D19
					C34	D20
					C35	D21
					C48	D22
					C52	
					C63	
					C64	
					C65	
					C66	
					C68	
					C69	

Aprendizaxe colaborativa	Seguimento do traballo (aula e autónomo) a través de diferentes actividades individuais e/ou colectivas. Pode incluír avaliación entre pares e autoavaliación.	35	A1	B2	C1	D1
			A2	B3	C2	D2
			A3	B4	C7	D3
			A4	B6	C8	D5
			A5	B7	C9	D6
				B8	C10	D7
				B9	C11	D8
				B10	C13	D9
				B11	C14	D10
				B12	C15	D11
					C17	D12
					C19	D13
					C22	D14
					C23	D15
					C24	D16
					C28	D17
					C29	D18
					C31	D19
					C34	D20
					C35	D21
					C48	D22
					C63	
					C64	
					C65	
					C66	
					C68	
					C69	
Exame de preguntas obxectivas	Proba(s) sobre os contidos teóricos da materia.	40	A1	B2	C1	D1
			A2	B3	C2	D2
			A3	B4	C7	D3
			A4	B6	C8	D5
			A5	B7	C9	D6
				B8	C10	D7
				B9	C11	D8
				B10	C13	D9
				B11	C14	D10
				B12	C15	D11
					C17	D12
					C19	D13
					C22	D14
					C23	D15
					C24	D16
					C28	D17
					C29	D18
					C31	D19
					C34	D20
					C35	D21
					C48	D22
					C63	
					C64	
					C65	
					C66	
					C68	
					C69	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para aprobar a materia é imprescindible superar as tres probas/metodoloxías.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'datas exames'.

As partes da materia superadas na 1º oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2º, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

O sistema de avaliación non establece diferenzas entre alumnado asistente ou non asistente.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fernández Enguita, Mariano, **La escuela a examen**, Pirámide, 1999

Giner, Salvador; Lamo de Espinosa, Emilio; Torres, Cristóbal (eds.), **Diccionario de sociología**, Alianza Editorial, 1998

Macionis, John J. & Plummer, Ken, **Sociología**, Prentice Hall, 1999

Bibliografía Complementaria

Fernández Enguita, Mariano (ed.), **Sociología de la educación: lecturas básicas y textos de apoyo**, Ariel, 2001

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria**

Materia	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria			
Código	O05G120V01201			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Sarmiento Campos, José Antonio			
Profesorado	Sarmiento Campos, José Antonio			
Correo-e	sarmiento@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como meta fundamental axudar ó alumnado a adquirir e desenvolver competencias relacionadas co coñecemento, as técnicas e as actitudes necesarias para deseñar, executar e avaliar o currículo correspondente a unha aula de Educación Primaria no sistema educativo español regulado na Comunidade Autónoma de Galicia.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código				
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos			
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro			
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar			
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá			
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes			
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas			
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable			
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes			
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural			
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos			
C5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias			
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período 6-12			
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria			
C9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan			
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula			
C12	Abordar e resolver problemas de disciplina			
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais			
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática			
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturais			
C16	Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe no aula			

C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C18	Participar na definición do proxecto educativo e na actividade xeral do centro atendendo a criterios de xestión de calidade
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D6	Capacidade de xestión da información
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D22	Motivación pola calidade
D23	Sensibilidade por temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
2. Coñecer e analizar elementos básicos do currículo de Educación Primaria e cuestionar criticamente as diversas tendencias e propostas curriculares da administración educativa.	A3 A5	B1 B2 B8 B11 B12	C5 C8 C16 C17	D1 D2 D6 D8 D9 D14 D16 D22
3. Diseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe na aula tendendo ás necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	A2	B1 B2 B4 B5 B11	C16 C17 C18	D2 D8 D13 D14 D15 D18 D22
4. Seleccionar, desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos axeitados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	A5	B1 B2 B3 B8 B11	C15 C16 C17 C18	D2 D6 D8 D9 D13 D14 D23
5. Lograr unha capacidade de relación e de comunicación, así como de equilibrio emocional nas variadas circunstancias da actividade profesional.	A4	B2 B5 B8 B10 B11	C7 C12 C15 C18	D9 D13 D17
6. Cualificarse para traballar en equipo cos compañeiros e outros profesionais dentro e fóra do centro como condición necesaria para a mellora da súa actividade profesional, compartindo saberes e experiencias.	A5	B2 B5 B10	C13 C14 C18	D9 D15
7. Preparar, seleccionar ou construír materiais didácticos e utilízalos nos marcos específicos das distintas disciplinas atendendo aos principios teóricos da globalización e á súa aplicación ás etapas de Educación Primaria.	A2	B1 B2 B4 B11	C15 C16	D6
8. Desenvolver a capacidade para recompilar, analizar, elaborar, crear, seleccionar e avaliar materiais curriculares apropiados ás características do alumno de Educación Primaria. Controlar e facer o seguimento de proceso educativo e, en particular, de ensino-aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	A2 A3	B10 B11	C7 C16	D2 D9 D22
9. Utilizar a avaliación, na súa función propiamente pedagóxica e non puramente acreditativa, como elemento regulador e promotor do ensino, da aprendizaxe e da súa propia formación.	A3	B1 B2 B5 B9	C9 C12 C16 C18	D1 D2 D8 D9 D15 D22

10. Potenciar o rendemento académico dos alumnos e o seu progreso escolar, no marco dunha educación integral.	A5	B3 B4 B5 B9 B12	C12 C13 C14 C15	D2 D8 D9 D13 D15 D22
11. Asumir a necesidade do desenvolvemento integral continuo, mediante a autoavaliación da propia práctica.	A5	B2 B9 B10 B12	C9	D8 D14 D15 D22
12. Comprender que a dinámica diaria en Educación Primaria é cambiante en función de cada estudante, grupo, situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.		B3 B4 B12	C7 C11 C12	D13 D15 D16 D17 D22

Contidos

Tema	
1. Teorías e modelos curriculares.	1.1. Teorías sobre o currículo 1.2. Os modelos de escola e de aula en relación co currículo.
2. Compoñentes didácticos do proceso de ensino-aprendizaxe.	2.1. Docente, discente e contidos de aprendizaxe na educación escolarizada. 2.2. O proceso de ensino-aprendizaxe: análise.
3.-O currículo de Educación Primaria	3.1. Leis orgánicas vixentes en materia de currículo. 3.2. O desenvolvemento das leis orgánicas. 3.3. O Decreto de Currículo de Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia. 3.4. Elementos do currículo.
4.-As funcións do profesor de Educación Primaria	4.1. Función didáctica: deseño e programación, de aplicación de programas e de avaliación. 4.2. Función orientadora e tutorial. 4.3. Función de participación na organización do centro. 4.4. Función de investigación e innovación.
5. Os obxectivos e as competencias no currículo de Educación Primaria.	5.1. Metas e obxectivos. 5.2. Tipos de obxectivos 5.3. As competencias básicas en Educación Primaria
6.- Selección e secuenciación de contidos.	6.1. Contidos educativos: definición e clasificación. 6.2. Selección e secuenciación de contidos.
7. Métodos, principios e estratexias didácticas	7.1. Os métodos de ensino. 7.2. As técnicas de ensino. 7.3. Principios didácticos. 7.4. Estratexias de ensino-aprendizaxe.
8. Tarefas de ensino e organización de procesos de ensino-aprendizaxe	8.1. Actividades e tarefas como elementos do currículo. 8.2. Planificación, execución e avaliación dos procesos de ensino-aprendizaxe.
9. Construción e análise de recursos e materiais didácticos.	9.1. Concepto e clases de recursos didácticos. 9.2. Elaboración de recursos didácticos. 9.3. Avaliación de recursos didácticos.
10. A avaliación do proceso de ensino-aprendizaxe.	10.1. Concepto, clases e funcións da avaliación. 10.2. Criterios de avaliación. 10.3. Técnicas e instrumentos de avaliación.
11. Diversidade e inclusión na aula de Primaria.	11.1. A adecuación do currículo ao alumnado. 11.2. O ensino inclusivo. 11.3. A distribución flexible de espazos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	3	6	9
Lección maxistral	5	7	12
Debate	5	10	15
Obradoiro	8	14	22
Traballo tutelado	6	14	20
Seminario	5	15	20
Gamificación	5	7	12
Práctica de laboratorio	5	5	10
Traballo	8	8	16

Exame de preguntas obxectivas	1	6	7
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	6	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación por parte do profesorado da guía docente correspondente a esta materia.
Lección maxistral	Información previa dada polo profesorado cos esquemas correspondentes dos diferentes contidos básicos que debe contemplar o deseño curricular de aula.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...
Obradoiro	Elaboración de diferentes recursos didácticos alternativos: de tipo lúdico e manipulativo, audiovisuais, unidades didácticas globalizadas, guións didácticos, manualidades artísticas para introducir temas do currículo de primaria, deseños curriculares de aula sobre o ciclo anual das festas populares e temas propios da escola primaria (datas significativas, días internacionais, etc.)
Traballo tutelado	O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión da persoa docente encargada de dirixir o proceso de ensinanza-aprendizaxe. Estes traballos poden requirir traballo autónomo do alumnado.
Seminario	Estudo e actividades prácticas, como programacións, relacionadas co deseño e desenvolvemento do currículo na educación primaria.
Gamificación	A aplicación de mecánicas propias dos xogos para as súas aplicacións nos procesos de aprendizaxe nun entorno lúdico que propicia a motivación, implicación e diversión

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Estudo e actividades prácticas, como programacións, relacionadas co deseño e desenvolvemento do currículo na educación primaria.
Obradoiro	Elaboración de diferentes recursos didácticos alternativos: de tipo lúdico e manipulativo, audiovisuais, unidades didácticas globalizadas, guións didácticos, manualidades artísticas para introducir temas do currículo de primaria, deseños curriculares de aula sobre o ciclo anual das festas populares e temas propios da escola primaria (datas significativas, días internacionais, etc.)
Traballo tutelado	O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión da persoa docente encargada de dirixir o proceso de ensinanza-aprendizaxe. Estes traballos poden requirir traballo autónomo do alumnado.
Probas	Descrición
Traballo	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias et

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Lección maxistral	Proba tipo test con catro alternativas de resposta (20%) e proba de resposta longa (preguntas de desenvolvemento breve) (10%), que totaliza un 30%. Para superar a materia é necesario acadar polo menos 4 puntos en cada unha das probas anteriores (escala 1-10). Nestas probas valoraranse as competencias vinculadas á lección maxistral e aos debates realizados en clase.	30	A2 A3 A4	B1 C5 D1 C7 D2 C8 D14 C9 D16 C11 D22 C12 D23 C15 C16 C17		
Obradoiro	Valoración de tarefas prácticas concretas realizadas polo alumnado.	15	A3	B10 B11	C12 C13 D2 D9 C14 D22 C17 C18	
Traballo tutelado	Valoración de traballos e proxectos iniciados e desenvolvidos nas clases calesquera que sexa o tipo de agrupamento baixo as directrices e supervisión do profesorado. Estes traballos abranguen actividades que poden estar ou non vinculados no seu desenvolvemento a tarefas de traballo autónomo do alumnado.	15	A2 A3 A4	B2 B3 B4 B5 B11	C11 C12 D6 C13 D9 C16 D14 D16 D22	

Seminario	Elaboración práctica dun deseño curricular de aula. Aplicación da teoría a un caso práctico. O traballo consistirá na elaboración dunha Unidade Didáctica Integrada (UDI). O traballo en aula, neste caso, require completarse con actividades realizadas fóra dela. Para a superación da materia é preciso acadar un 5 na cualificación do traballo realizado nos seminarios (escala 1-10).	40	A2 A3 A5	B2 B4	C16	D2 D13 D15 D22
-----------	--	----	----------------	----------	-----	-------------------------

Outros comentarios sobre a Avaliación

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza á Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para dar resposta á diversidade no seu sentido máis amplo e dun xeito especial a aquel alumnado con NEAE adscrito ao programa PIUNE (PAT)

De non superar a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo mediante as correspondentes probas.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, nese curso académico.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'datas de exames'

Criterios para superar a materia:

a) Alumnado asistente: enténdese por alumnado asistente aquel que asiste con regularidade ás clases (mínimo un 80%). Este deberá participar nas modalidades indicadas no apartado de Avaliación e será condición indispensable para superar a materia obter en cada unha delas como mínimo a metade da puntuación. b) Alumnado non asistente: enténdese por alumnado non asistente aquel que non asiste con regularidade ás clases, presenciais ou telemáticas (falta máis dun 20%). Éste deberá realizar un exame no que entran todos os contidos da materia, este valorarase ata un máximo de 5 puntos. Ademais deberá realizar todos os traballos obrigatorios que a través de MOOVI ten que realizar todo o alumnado da materia, sexa asistente ou non asistente. A puntuación máxima neste apartado será de 5 puntos. Será condición indispensable para superar a materia, obter en cada un dos apartados como mínimo a metade da puntuación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ESCUADERO J.M. y otros, **Diseño, desarrollo e innovación del currículum.**, Síntesis,

MEDINA RIVILLA y DOMÍNGUEZ GARRIDO Mª C., **Didáctica: Formación Básica para Profesionales de la Educación.**, Editorial Universitas, S.A.,

Bibliografía Complementaria

ANTUNEZ, S. y DEL CARMEN, M. y OTROS, **Del proyecto educativo a la programación de aula: el qué, el cuando y el como de los instrumentos de la planificación didáctica.**, Grao,

CAÑAS, A., MARTIN-DIAZ, Mª J. y NIEDA, J., **Competencia en el conocimiento y la interacción con el medio físico. La competencia científica.**, Alianza Editorial,

ESCAMILLA, A., **Las competencias en la programación de aula: infantil y primaria (3-12 años)**, Editorial Graó,

GIMENO, J., **El currículum: Una reflexión sobre la práctica**, Morata,

GIMENO, J., **Teoría de la enseñanza y desarrollo del currículo.**, Anaya,

GIMENO, J. e PÉREZ GÓMEZ, A., **Comprender y transformar la Enseñanza**, Morata,

MARTIN, E y MORENO, A., **Competencia para aprender a aprender**, Alianza Editorial,

MORAL, C., **Didáctica. Teoría y práctica de la enseñanza.**, Editorial Pirámide.,

ORTEGA, J.A. y CHACÓN, A., **Nuevas tecnologías para la educación en la era digital.**, Psicología Pirámide.,

PUIG, J.M. y MARTIN, X., **Competencia en autonomía e iniciativa personal.**, Alianza Editorial,

RICO, L. y LUPIAÑEZ, J.L., **Competencias matemáticas desde una perspectiva curricular.**, Alianza Editorial,

SÁNCHEZ HUETE, J.C., **Compendio de Didáctica General.**, CCS,

TITONE, R., **Metodología Didáctica**, Rialp,

TORRES, J., **El currículum oculto**, Morata,

TORRES, J., **Globalización e interdisciplinariedad: el currículum integrado.**, Morata,

ZABALA, A. y RUBIO, Mª J. y CASTILLO, S., **Programación por competencias. Formación y práctica.**, Pearson/Prentice Hall,

ZABALZA, M.A., **El diseño y desarrollo curricular**, Narcea,

VIVANCOS, J., **Tratamiento de la información y competencia digital.**, Alianza Editorial,

PINO JUSTE, M. Y CANTÓN MAYO, I., **Diseño y desarrollo del currículum**, Alianza Editorial,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/O05G120V01101

Educación: Teoría e historia da educación/O05G120V01102

Socioloxía: Socioloxía da educación/O05G120V01105

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos obxectivos de sustentabilidade (ODS)

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria**

Materia	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria			
Código	O05G120V01202			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Sánchez Martínez, María Cristina			
Profesorado	Sánchez Martínez, María Cristina			
Correo-e	c.sanchez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia cumpre un papel fundamental derivado do seu carácter instrumental e formativo: - Ten un carácter instrumental porque traballa as competencias necesarias para o manexo das tecnoloxías como ferramentas para a busca, o tratamento, a organización e a representación da información. Neste senso, serve de apoio a outras materias do plano de estudos. - Ten un carácter formativo porque ofrece unha nova visión de como ensinar e como aprender na escola dentro da sociedade da información e o coñecemento. Nesta materia terás a oportunidade de coñecer, analizar e valorar cal é o novo papel do profes@r, d@s alumn@s e dos elementos que configuran o acto didáctico, cal é a nova maneira de ensinar e aprender coa tecnoloxía. Así coñecerás, novos recursos didácticos con base tecnolóxica, como deseñar e elaborar materiais didácticos empregando a tecnoloxía, que estratexias de traballo empregar coas novas tecnoloxías na escola,... Por último, como mest@r será necesario que sexas capaz de axudar aos teus alumn@s a desenvolverse nesta nova contorna tecnolóxica pero cunha visión crítica e reflexiva, que lle permita descubrir nas tecnoloxías unha ferramenta non só para o tempo de lecer, senón tamén para a súa formación como cidadáns libres e responsables.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa

B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período 6-12
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
C9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
C16	Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
C30	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nos estudantes
C37	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C66	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Analizar o contexto da actual sociedade da información e reflexionar sobre a nova contorna social e educativo que xeran as Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC), dando lugar á necesidade de adquirir novas competencias persoais e profesionais.	A1	B1	C1	D2
	A3	B2	C2	D6
		B6	C7	
		B9	C8	
		B10	C9	
			C11	
			C17	
			C19	

Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.

A1	B1	C2	D1
A2	B6	C5	D6
A3		C7	
		C8	
		C9	
		C23	

Construír unha base de coñecementos, actitudes e habilidades técnicas útiles para o futuro mestre no desenvolvemento da súa actividade profesional que lle permitan unha adecuada utilización dos recursos tecnolóxicos ao seu alcance, analizando e reflexionando sobre as implicacións que dita utilización ten no deseño e desenvolvemento curricular.	A1	B1	C2	D1
	A2	B2	C5	D2
	A3	B6	C7	D5
	A4	B9	C8	D6
	A5	B10	C9	D9
		B11	C11	D16
		C15	D22	
		C17		
		C19		

Ser capaz de buscar, seleccionar e avaliar ou deseñar e construír materiais didácticos en soporte tecnolóxico adaptados ás características dos alumnos e dos contidos de aprendizaxe, así como de realizar unha proposta didáctica de integración curricular en contextos específicos.	A2	B1	C2	D1
	A3	B2	C5	D2
	A4	B3	C6	D3
		B4	C7	D4
		B6	C8	D5
		B7	C9	D6
		B10	C11	D7
		B11	C13	D8
		B12	C15	D9
			C16	D12
			C17	D13
			C19	D14
			C23	D15
			D16	
			D17	
			D18	
			D22	

Aplicar os medios de comunicación da rede ao proceso de ensino-aprendizaxe.	A1	B1	C2	D1
	A2	B2	C5	D7
	A3	B3	C6	D8
	A4	B4	C7	D14
	A5	B6	C8	D15
		B7	C11	D22
		B8	C17	
		B9	C19	
		B10	C23	
		B11		
		B12		

Abordar a produción de materiais tecnolóxicos e/ou adaptalos desde alternativas creativas e innovadoras.	A1	B1	C2	D1
	A2	B2	C5	D2
	A3	B3	C6	D3
	A4	B4	C7	D4
	A5	B6	C8	D5
		B7	C9	D6
		B8	C11	D7
		B9	C13	D8
		B10	C15	D9
		B11	C16	D12
		B12	C17	D13
			C19	D14
			C23	D15
			C30	D16
			C37	D17
		C66	D18	
			D22	

Desenvolver as capacidades de colaboración, participación activa e traballo en equipo como instrumentos básicos da formación como futuros docentes e tomar conciencia de que o ensino é un labor de equipo.	A3	B5	C11	D8
	A5	B6	C16	D9
		B9		D12
				D13
				D15
				D16

Analizar e avaliar materiais dixitais identificando os seus puntos fortes e débiles para integralos no proceso de ensino-aprendizaxe.	A1	B1 B2 B10 B12	C9 C11 C16 C23	D1 D14 D16 D22
Traballar autónomamente, cun posicionamento académico e unha actitude investigadora ante os procesos educativos en xeral e a educación virtual ou e-learning, en particular.	A1 A5	B1 B12	C19 C23	D14 D15 D16 D17 D22

Contidos

Tema	
Tema 1: As TIC na sociedade da información	1.1. Alfabetización tecnolóxica e a competencia dixital 1.2. Impacto social e educativo da cultura audiovisual e dixital 1.3. Papel dos centros educativos na sociedade da información
Tema 2: A integración das TIC en contextos educativos	2.1. Factores que inflúen na súa integración 2.2. Perspectivas curriculares e modelos de integración do TIC 2.3. Proxectos nacionais de implantación do TIC nos centros e Proxecto Abalar/EDixgal en Galicia
Tema 3: Recursos multimedia para a educación primaria	3.1. Concepto, clasificación e características dos multimedia educativos. 3.2. Funcións e orientacións para o uso didáctico do multimedia educativo. 3.3. Selección e avaliación de multimedias educativos. 3.4. Deseño e elaboración de materiais didácticos multimedia.
Tema 4: Recursos web para a educación primaria	4.1. Aplicacións educativas da Web 2.0 e traballo colaborativo na rede. 4.2. Metodoloxías de traballo con Internet na aula: webquest, cazas do tesouro... 4.3. Seguridade da infancia en Internet 4.4. Contornas virtuais de ensino-aprendizaxe
Tema 5: Novos recursos para o proceso de ensino- aprendizaxe	5.1. Do libro de texto ao libro dixital 5.2. O Encerado Dixital na aula. Metodoloxía de traballo 5.3. Dispositivos móbiles, m-learning e realidade aumentada. 5.4. Videoxogos e gamificación 5.5. Robótica
Tema 6: A linguaxe e os medios de comunicación de masas en educación primaria	6.1. Lectura de imaxes. A imaxe dixital. 6.2. Novas narrativas audiovisuais: videoclips e podcast. 6.3. A televisión e a publicidade na aula. 6.4. Utilización educativa do vídeo e do cinema.
Tema 7: Inclusión educativa con apoio das TIC	7.1. As tecnoloxías de apoio á diversidade: tipoloxías e funcións. 7.2. Experiencias de integración das TIC para a inclusión educativa.
Tema 8: A avaliación e a tutoría a través das TIC	8.1. O portafolio e a rúbrica electrónica para a avaliación e seguimento da aprendizaxes 8.2. A acción tutorial mediada por TIC
PARTE PRÁCTICA:	As prácticas, que se concretarán na primeira semana de clase en función dos coñecementos previos dos alumnos/as e a disponibilidad de recursos, serán proxectos de traballo individuais ou en pequeno grupo. Elabórase un E-PORTFOLIO ao longo do cuadrimestre, que contén, entre outros, a colección ou compilación en formato dixital de cada un dos recursos ou actividades elaboradas e reflexións derivadas. A parte práctica da materia será exposta oralmente ao final do cuadrimestre.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas con apoio das TIC	26	38	64
Aprendizaxe colaborativa	4	9	13
Lección maxistral	21	33	54
Presentación	2	4	6
Exame de preguntas obxectivas	1	12	13

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia. Desenvólvense a través das TIC de forma autónoma.

Aprendizaxe colaborativa	Actividades ou técnicas de traballo colaborativo entre o alumnado, con diferentes tamaño de agrupamento, sobre o contido da materia para favorecer o proceso de aprendizaxe.
Lección maxistral	Exposicións sobre contidos da materia, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou práctica a desenvolver individual ou grupalmente.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e os seus compañeiros/as das prácticas realizadas

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Resolución de dúbidas que poidan xurdir durante o desenvolvemento dos contidos da materia.
Aprendizaxe colaborativa	Orientación en pequenos grupos durante a resolución das tarefas sobre os proxectos de prácticas
Prácticas con apoio das TIC	Resolución de dúbidas que poidan xurdir durante o desenvolvemento das prácticas da materia. Orientación e asesoramento para o desenvolvemento dos proxectos de traballo.
Presentación	Orientación por grupos de traballo acerca da presentación do proxecto de prácticas

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Prácticas con apoio das TIC	Traballo do proxecto de prácticas	40	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C2	D2
			A3	B3	C5	D3
			A4	B4	C6	D4
			A5	B5	C7	D5
				B6	C8	D6
				B7	C9	D7
				B8	C11	D8
				B9	C13	D9
				B10	C15	D12
				B11	C16	D13
				B12	C17	D14
					C19	D15
					C23	D16
					C30	D17
					C37	D18
Aprendizaxe colaborativa	Traballos realizados colaborativamente	10	A4	B10	C13	D5
				B12	C17	D6
						D9
						D12
Presentación	Exposición oral do proxecto de prácticas realizado apoiándose nun multimedia e nun póster científico	10	A2	B1	C1	D1
			A4	B2	C5	D2
			A5	B3	C11	D3
				B4	C13	D5
				B11		D6
						D7
						D9
						D12
						D18
						D22
Exame de preguntas obxectivas	Proba tipo test de elección múltiple sobre os contidos teóricos da materia.	40	A1	B1	C2	D1
				B2	C5	D2
				B6	C6	D3
				B10	C8	D4
				B12	C11	D5
					C15	D14
					C17	D15
					C19	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia é necesario ter unha puntuación mínima na teoría (2'5 puntos de 5 puntos de teoría, obtendo mínimo no exame 2 puntos) e nas prácticas (2'5 puntos de 5 puntos de prácticas).

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto,

como aprobadas no curso académico.

A avaliación para o alumnado asistente e non asistente é a mesma.

As competencias non adquiridas serán avaliadas en 2ª convocatoria e, de non aprobarse, entón non se gardarán as notas para a seguinte convocatoria. Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non a clases, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo "datas exames"

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Raposo-Rivas, M.; Cebrián de la Serna, M. (coords.), **Tecnologías para la formación de educadores en la sociedad del conocimiento**, Pirámide, 2020

Gallego-Arrufat, M.J.; Raposo-Rivas, M. (coords.), **Formación para la educación con tecnologías**, 2016

Cebrian De la Serna, M.; Gallego Arrufat, M.J. (coords.), **Procesos educativos con TIC en la sociedad del conocimiento**, 2011

Bibliografía Complementaria

Raposo Rivas, M., **TIC e TAD como obxecto de investigación e de intervención en educación**, 2014

Martínez Figueira, M.E. (coords.), **TIC para a inclusion de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo**, 2013

Raposo Rivas, M.; Martínez Figueira, M.E. (coords.), **As TIC e as suas aplicacions na aula: mision posible**, 2012

Raposo Rivas, M., **Novas tecnoloxias aplicadas a educacion: aspectos tecnicos e didacticos**, 2002

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Innovación e investigación didáctica/O05G120V01504

Prácticas externas: Practicum/O05G120V01981

Traballo de Fin de Grao/O05G120V01991

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/O05G120V01201

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/O05G120V01101

Outros comentarios

RECOMENDACIÓN:

- 1) Actitude favorable e receptiva para a experimentación e exploración das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías no campo educativo.
- 2) Asistencia continua ás sesións de teoría e prácticas. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para avaliación, por parte dos docentes, do grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedimentais.
- 3) Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS) .
- 4) Esta materia forma parte do proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo Social

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Historia do presente				
Materia	Historia: Historia do presente			
Código	005G120V01203			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Rodríguez Teijeiro, Domingo			
Profesorado				
Correo-e				
Web	http://webs.uvigo.es/historia_contemporanea			
Descrición xeral	A materia de Historia do Presente pretende introducir ao alumnado no estudio dos principais acontecementos e os procesos xerais de cambio e continuidade da Humanidade a partires da segunda metade do século XX e, o tempo, que se familiarice coas destrezas propias da aprendizaxe histórica, entre as que compre destacar a localización dos acontecementos no espazo e no tempo, o manexo de fontes de información, a interpretación crítica dos datos, a conciencia de que as explicacións causais son produto da interacción dun conxunto de factores diversos, capacidade de análise e síntese ou a emisión de xuízos fundamentados sobre asuntos controvertidos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C31	Comprender os principios básicos das ciencias sociais
C32	Coñecer o currículo escolar das ciencias sociais
C33	Integrar o estudo histórico e xeográfico desde unha orientación instructiva e cultural
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
C35	Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos
C37	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D23	Sensibilidade por temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Comprender os principios básicos da Historia e das Ciencias Sociais para ser capaz de deseñar, planificar e avaliar correctamente os procesos de ensino e aprendizaxe.	A3	B8 B10	C31 C32 C33 C34 C35 C37	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D20 D23
Manexar diferentes instrumentos de recompilación de información e investigar en fontes diversas da Historia do Presente para ser capaz de planificar, realizar e presentar pequenas investigacións individuais e en equipo que contribúan á elaboración dun discurso crítico e razoado sobre a realidade actual.	A3	B8 B11	C31 C32 C33 C34 C35 C37	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D20 D23
Promover o estudo da Historia e das Ciencias Sociais desde unha orientación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións públicas e privadas.		B11		D1 D2 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16
Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	A3	B9		D1 D2 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D20 D23

Contidos

Tema	
Historia e Tempo.	
O cambio histórico e a súa dimensión cultural.	
As bases do tempo presente.	As relacións internacionais (1945-1989). Evolución económica (1945-1989).
Movementos sociais e políticos na contemporaneidade.	Os movementos de contestación social. Sistemas e ideas políticas. Xénero e desigualdade social.
O mundo do presente: de 1989 á "Gran Recesión".	A posguerra fría e a Nova Orde Mundial. O mundo despois do 11-S. Das crises dos noventa á Gran Recesión.
Globalización e novos modelos culturais.	A globalización económica. A "sociedade rede": cultura e novas tecnoloxías da información. Crecemento e desenvolvemento sostible.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2.5	0	2.5
Lección maxistral	25	25	50
Obradoiro	15	20	35
Traballo tutelado	7	20	27
Presentación	1	1	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	27.5	29.5
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	4	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Explicación dos contidos da materia polo profesor, debates dirigidos, aportación personais do alumno
Obradoiro	Realización de comentarios de textos históricos e de actualidade. Traballo con fontes de información ou históricas.
Traballo tutelado	Traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado orientados ao achegamento á bibliografía especializada, aos instrumentos de recompilación de información e ás fontes propias da Historia do Presente. Deberán estar asignados inexcusamente antes do remate do primeiro mes do cuadrimestre.
Presentación	Exposición sintética na aula dos traballos realizados en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada nas leccións maxistras, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e seminarios. Resolución de dúbidas e problemas que poidan aparecer a medida que se desenrola a elaboración do traballo en grupo. Resolución de calquera outra dúbida ou problema que se lle poida plantexar ó alumnado. Todo o alumnado: curso virtual na plataforma de Teledocencia Moodle (MooVi, Uvigo), Tutoría presencial (despacho), Tutoría no Campus Remoto, correo electrónico.
Traballo tutelado	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada nas leccións maxistras, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e seminarios. Resolución de dúbidas e problemas que poidan aparecer a medida que se desenrola a elaboración do traballo en grupo. Resolución de calquera outra dúbida ou problema que se lle poida plantexar ó alumnado. Todo o alumnado: curso virtual na plataforma de Teledocencia Moodle (MooVi, Uvigo), Tutoría presencial (despacho), Tutoría no Campus Remoto, correo electrónico.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Presentación e entrega, na data sinalada dos traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado. Valorarase o marco teórico, a estrutura e articulación do traballo, a reflexión crítica sobre as fontes e a presentación formal do mesmo. Obxectivos de aprendizaxe. Profundizar nas destrezas propias da aprendizaxe histórica, entre as que destacan: localización dos acontecementos no espazo e no tempo, manexo de fontes de información, interpretación crítica dos datos, conciencia de que as explicacións históricas son produto da interacción de diversos factores, capacidade de análise e síntese, capacidade de emitir xuízos fundamentados sobre asuntos controvertidos. Dentro das técnicas historiográficas: manexo das categorías temporais, representación de ciclos e de etapas, vocabulario específico, etc.	30	A3 B8 D1 B9 D2 B10 D6 B11 D7 D8 D9 D12 D14 D15 D16

Exame de preguntas de desenvolvemento	Valoraranse os coñecementos teóricos da materia, a estruturación de ideas e a precisión e claridade expositiva. Resultados da aprendizaxe: Capacidade para reflexionar criticamente sobre aspectos importantes do Presente e sobre a construción de valores sociais, os cambios nas relacións de xénero e interxeracionais, multiculturalidade e interculturalidade, a discriminación e inclusión social, etc.	30	B9	D1 D2 D6 D7 D8 D14 D20 D23
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Seminarios : Selección, presentación, análise e crítica dos materiais traballados e capacidade para fomentar o debate, a discusión e a participación. Traballo de aula: Presentación e entrega, nas datas sinaladas e conforme aos parámetros indicados, dos exercicios prácticos indicados. Resultados da aprendizaxe: Dentro das técnicas historiográficas: manexo das categorías temporais, representación de ciclos e de etapas, vocabulario específico, etc. Integración de novas tecnoloxías de información: fontes primarias e como un obxecto de estudo, alcanzando a capacidade de analizar criticamente o impacto das novas tecnoloxías e medios de comunicación	40	A3 B8 B10	C31 D1 C32 D2 C33 D6 C34 D7 C35 D8 C37 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D20 D23

Outros comentarios sobre a Avaliación

Valoraranse a asistencia e participación activa nas sesións teóricas e prácticas, seminarios, tutorías e outras actividades.

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de "avaliación global" deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo). Examinaranse de todo o programa da materia, o cal deberán preparar a partir da bibliografía básica sinalada. Asemade, deberán realizar obrigatoriamente un traballo práctico ou bibliográfico, que será asignado polo profesor responsable con anterioridade ao remate das sesións presenciais e entregado na data do exame. Este último suporá o 70% da nota final e o traballo o 30%.

Os alumnos da modalidade presencial que non realicen todas as actividades e traballos prácticos ou non acaden nestes ou no examen a cualificación de aprobado, deberán repetir na segunda convocatoria aquelas partes da materia que teñan suspensas ou ben acollerse á modalidade non presencial con idénticos requisitos aos esixidos a este alumnado.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, nese curso académico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade, no apartado "Exames".

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Núñez Seixas, X.M., **Las utopías pendientes. Una breve historia del mundo desde 1945**, 1ª, Crítica, 2015

Rueda Lafond, J.C. y otros, **Historia Actual del Mundo. De la posguerra a la Cultura Global**, 1ª, Síntesis, 2016

Bibliografía Complementaria

Avilés Farré, Juan, Pardo, Rosa y Sepúlveda, Isidro., **Las Claves del mundo actual : una historia global desde 1989**, 1ª, Síntesis, 2014

Fontana, Josep, **Por el bien del imperio : una historia del mundo desde 1945**, 8ª, Pasado y Presente, 2011

Judt, Tony, **Postguerra : una historia de Europa desde 1945.**, 1ª, Taurus, 2012

Aróstegui, Julio, **La Historia vivida : sobre la historia del presente.**, 1ª, Alianza Editorial, 2004

Avilés Farré, Juan. y Sepúlveda, Isidro., **Historia del mundo actual : de la caída del Muro a la Gran Recesión**, 1ª, Síntesis, 2014

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Psicología: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento				
Materia	Psicología: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento			
Código	O05G120V01204			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Rodríguez Enríquez, Mónica			
Profesorado	Rodríguez Enríquez, Mónica			
Correo-e	monica.rodriguez.enriquez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Tratarase de coñecer e identificar as principais dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento, a súa avaliación e principios básicos da intervención.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B2	Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B4	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovala entre os estudantes
C3	Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e identificar disfuncións
C4	Identificar dificultades de aprendizaxe, informais e colaborar no seu tratamento
C5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D16	Aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Identificar e planificar na resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos tipos de aprendizaxe.	A2	B4	C4	D2
			C13	D7
			C17	D13

Identificar manifestacións escolares de dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento.	A3	B2	C4 C5	D8
Aplicar os coñecementos adquiridos para favorecer a aprendizaxe e o desenvolvemento en contextos diversos e plurais.	A2	B4	C5 C6 C19	D2 D7 D8 D13 D16
Analizar de forma crítica os coñecementos provenientes da psicoloxía da educación e do desenvolvemento para construír unha visión propia, integradora e articulada que permita a mellora, a aprendizaxe e o desenvolvemento dos nenos e nenas con necesidades específicas de apoio educativo.	A3	B4 B10	C3 C6 C17	D13 D16
Identificar as dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, informar e colaborar no seu tratamento.	A3 A4	B2	C6	D1 D2 D8 D9

Contidos

Tema

- 1.As necesidades específicas de apoio educativo * e a discapacidade.
2. Identificación, prevención e intervención psicoeducativa nas dificultades na aprendizaxe escolar durante a educación primaria.
3. Identificación e intervención psicoeducativa nas dificultades de aprendizaxe asociadas a factores sociais na educación primaria.
4. Identificación e intervención psicoeducativa nas dificultades de aprendizaxe vinculadas aos trastornos do desenvolvemento na educación primaria

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22	11	33
Estudo de casos	15	45	60
Resolución de problemas	15	15	30
Exame de preguntas obxectivas	2	25	27

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Supervisión na aula e nas titorías
Resolución de problemas	Supervisión na aula e nas titorías
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Resolución de dúbidas nas titorías e por correo electrónico

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Estudo de casos	Concreción e defensa oral dunha proposta de identificación, prevención e tratamento dun caso de dificultades de aprendizaxe ou un caso de trastorno do desenvolvemento.	30	A2 A3 A4	B2 B4 B10	C3 C4 C5 C13 C17 C19	D1 D2 D8 D9 D13
Resolución de problemas	Profundización teórico-práctica dos contidos da materia. Deseño de propostas de prevención e intervención de casos prácticos exemplo de dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento.	30	A2 A3	B2 B4 B10	C5 C6 C19	D7 D8 D9 D13 D16
Exame de preguntas obxectivas	Resposta a cuestións teórico-prácticas sobre a materia en formato tipo test de opción múltiple.	40	A2 A3	B4	C5 C6 C13 C17 C19	D8

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo "datas exames"

Os estudantes que sigan a **avaliación continua** deberán asistir e participar de forma activa cando menos ao 80% das sesións. É preciso acadar o 50% da puntuación en cada parte da materia para poder superar a mesma.

Os estudantes que sigan a **avaliación global** (estudantes que non seguen a avaliación continua) deben realizar na data oficial, un exame no que se avaliarán todos os contidos teóricos e prácticos da materia. O exame consistirá na resolución dun caso práctico ou preguntas curtas sobre dificultades de aprendizaxe ou trastornos do desenvolvemento, completando os apartados establecidos. O alumnado que vaia seguir a avaliación global deberá contactar coa persoa coordinadora da materia para informar da súa situación durante o primeiro mes do cuadrimestre.

Aquelas e aqueles estudantes que non superen a materia pola modalidade de avaliación continua ou suspendan na convocatoria anterior (maio), poderán avaliarse novamente na convocatoria de xullo, de acordo aos mesmos criterios establecidos na convocatoria anterior. As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, por tanto, nese curso académico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

American Psychiatric Association, **DSM-5. Manual Diagnóstico y Estadístico de los Trastornos Mentales**, 5a, Panamérica, 2014

Siegel, D. J. y Payne, T, **El cerebro del niño**, 78-84-8428-714-8, 7a, Alba, 2013

Xunta de Galicia, **Protocolo para la atención educativa del alumnado con el síndrome de Down y/o discapacidad intelectual**, 2018

Xunta de Galicia, **Protocolo Tratamento educativo do alumnado con trastorno do espectro do autismo (TEA)**, 2016

Xunta de Galicia, **Protocolo de consenso sobre TDAH na infancia e na adolescencia nos ámbitos educativo e sanitario**, 2014

Bibliografía Complementaria

Xunta de Galicia, **Protocolo para la intervención psicoeducativa de la dislexia y/u otras dificultades específicas del aprendizaje**, 2020

Botías, F., Higuera, A. M. y Sánchez, J. F., **Necesidades Educativas Especiales: planteamientos prácticos**, Wolters Kluwer Educación, 2012

Fiuza, M. J. y Fernández, M. P, **Dificultades de aprendizaje y trastornos del desarrollo. Manual didáctico**, Pirámide, 2013

Flores, P. y Rico, L. (Coords.), **Enseñanza y aprendizaje de las matemáticas en Educación Primaria**, Pirámide, 2015

Lebrero, M. P. y Fernández, M. D., **Lectoescritura. Fundamentos y estrategias didácticas**, Síntesis, 2015

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Necesidades educativas especiais asociadas á discapacidade intelectual/O05G120V01931

Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo/O05G120V01932

Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da linguaxe oral/O05G120V01933

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/O05G120V01201

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/O05G120V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/O05G120V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/O05G120V01103

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha facultade comprometida coa sustentabilidade da contorno e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS)

Esta materia forma parte do proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo Social

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar**

Materia	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar			
Código	O05G120V01205			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Rodríguez Enríquez, Mónica			
Profesorado	Rodríguez Enríquez, Mónica			
Correo-e	monica.rodriguez.enriquez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporciona ao futuro docente un coñecemento detallado sobre o proceso de aprendizaxe dos seus alumnos/as e a forma de melloralo mediante procedementos de instrución adecuados. Na actualidade espérase que o/a mestre/a desempeñe un papel de guía, titor/a, mediador/a dos procesos de aprendizaxe; que sexa un investigador activo na aula e moi crítico e reflexivo co seu labor. Esta materia é unha ferramenta esencial que lle capacitará para o desempeño destas funcións.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B4	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período 6-12
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C16	Diseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Traballo nun contexto internacional

D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar.	A3		C1 C7	D1 D2 D6 D14 D16
Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias.	A2	B2	C5 C16	D1 D6 D11
Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.	A2 A3	B4 B7	C6	D2 D7 D8 D13 D15
Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula de Primaria.	A2 A3	B5	C11	D12
Promover o traballo cooperativo e o traballo autónomo que permita deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe con outros docentes e profesionais.	A2 A3 A4		C13	D2 D8 D9 D12
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación en psicoloxía da educación na idade escolar.	A5	B10	C19	D1 D2 D3 D6 D7 D11 D14 D16

Contidos

Tema	
Paradigmas e concepcións teóricas sobre a aprendizaxe e a aprendizaxe escolar.	Contribucións do conductismo á explicación dos procesos de aprendizaxe. Aprendizaxe por observación: a teoría social cognitiva. Achegas do procesamento da información. A teoría sociocultural de Vygotsky. A teoría de Bruner e a construción do coñecemento. A teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel. A concepción constructivista da aprendizaxe escolar.
Contextos e factores condicionantes da aprendizaxe na idade escolar.	Ámbitos educativos nas sociedades desenvolvidas. O contexto familiar. Funcións psicolóxicas e educadoras da familia. A interacción familia-escola. Programas de formación de pais. O contexto escolar. Características das prácticas educativas escolares. Factores persoais, contextuais e relacionais que favorecen a aprendizaxe na escola. O profesor/a: elemento cruce da aprendizaxe dos alumnos/as. O alumno/a: axente, protagonista e responsable da aprendizaxe. Os contidos. Outros ámbitos educativos. Os mass media como instrumentos educativos.
Procesos e estratexias de aprendizaxe no ámbito escolar.	Natureza, estrutura e formulacións teóricas sobre a intelixencia. Procesos e estratexias cognitivas e metacognitivas. Implicacións na aprendizaxe escolar. Avaliación e mellora das habilidades cognitivas.
Procesos afectivos e motivación académica na idade escolar.	Autoconcepto: formación e relación co rendemento académico. Emocións e aprendizaxe escolar. A motivación do estudante e a aprendizaxe escolar. Estratexias motivacionais.

Interacción alumno-alumno e profesor-alumno na Educación Primaria.	Estilos de ensino e efectividade docente. Relaciones profesor-alumno: representacións, expectativas e interacción. A mediación instruccional. Interacción entre alumnos e aprendizaxe escolar.
Contexto familiar, Tics e aprendizaxe escolar.	O uso dos Tics e a aprendizaxe escolar. O uso dos Tics e a instrución.
Métodos e procedementos de investigación en Psicoloxía da Educación.	Importancia da investigación nesta disciplina. Métodos de investigación. Técnicas de investigación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	14	21	35
Estudo previo	0	4	4
Resolución de problemas	12	15	27
Traballo tutelado	12	49	61
Seminario	7	7	14
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	3	0	3
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte da docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a levar a cabo polo estudante.
Estudo previo	Entrevistas que os grupos manteñen coa docente para asesoramento/seguimento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas	Actividades na que se formulan problemas e/ou exercicios de la materia. O alumnado debe desenvolver as solucións idóneas ou correctas mediante la aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Realízase tanto de xeito individual como empregando técnicas grupais participativas.
Traballo tutelado	Resolución de actividades, estudo de casos, elaboración de documentos sobre a temática da materia, tanto na aula como fora dela, baixo a dirección do/a docente. Realízase tanto de xeito individual como empregando técnicas grupais participativas.
Seminario	Entrevistas que os grupos manteñen co docente para asesoramento e o desenvolvemento das actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Realízase empregando técnicas grupais participativas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Execución das actividades de aula.
Seminario	Seguimento e asesoramento do traballo grupal.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Traballo tutelado	Informes e exposicións de actividades, resolución de casos correspondentes á metodoloxía de traballos tutelados realizados na aula e fóra da mesma	15	A2 A3 A4	B2 B4 B5 B7 B10	C13 C19	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16
Resolución de problemas e/ou exercicios	Preguntas sobre contidos específicos e claves da materia	15	A2 A3		C1 C7 C11	D1 D3 D7 D14 D16
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Informes e defensa das prácticas realizadas no que se desenvolvan, relacionen, organicen os coñecementos e preséntense conclusións propias dos estudantes sobre as mesmas.	35	A2 A3 A4 A5	B2 B4 B5	C1 C5 C6 C7 C13 C16 C19	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16
Exame de preguntas obxectivas	Probas que inclúen preguntas con diferentes opcións de resposta sobre contidos da materia.	35	A2 A3		C1 C7 C11	D1 D3 D7 D14 D16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alumnado presencial:

Para o alumnado que siga a avaliación continua, os traballos serán obrigatorios e contará a asistencia a clase, que tamén será obrigatoria (esíxese a asistencia regular a, polo menos, o 80% das sesións). Os traballos entregaranse na aula e subiranse á plataforma (Moovi) segundo o calendario que se estableza.

Para superar a materia será preciso que os e as estudantes obteñan en cada proba ou actividades obxecto de avaliación como mínimo un 50% da cualificación establecida para cada apartado. Aquel alumnado que non supere algunha das probas ou actividades que son obxecto de avaliación poderá recuperalas na convocatoria de xullo.

Alumnado non presencial (avaliación global):

No caso de que algunha alumna ou alumno non poida seguirla avaliación continua e o traballo en grupo titorizado polos docentes, terá unha avaliación global, na primeira convocatoria e seguintes, que incluírá contidos teóricos (60% da nota final) e prácticos (40% da nota).

Para superar a materia será preciso que o ou a estudante obteña en cada unha das partes (teórica e práctica) o 50% da cualificación establecida para cada parte.

Todas as datas oficiais dos exames pódense consultar na WEB da Facultade de Educación e Traballo Social, no espazo 'exames'

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Alonso, J., **Motivar para el aprendizaje. Teoría y estrategias.**, Edebé, 1997

Coll, C. e Monedero, C., **Psicología de la educación virtual**, Ediciones Morata, S.L., 2008

Mayer, R.E., **Psicología de la Educación: Vol. II. Enseñar para un aprendizaje significativo**, Pearson Prentice Hall, 2004

Navarro, J.I. e Martín, C., **Psicología de la educación para docentes**, Pirámide, 2010

Rodríguez, S., **Psicología de la Educación. Grado en Educación Infantil y Primaria**, Pirámide, 2015

Bibliografía Complementaria

González-Pienda, J.A., González, R., Núñez, J.C. e Valle, A., **Manual de Psicología de la Educación**, Pirámide, 2002

González-Pienda, J.A., Núñez, J.C., Álvarez, L. e Soler, E., **Estrategias de aprendizaje: concepto, evaluación e intervención**, Pirámide, 2002

Mayer, R.E., **Aplicando la Ciencia del Aprendizaje**, Graó, 2020

Pozo, J.I., **Aprendices y maestros: la nueva cultura del aprendizaje**, Alianza, 1996

Prados, M. M., Sánchez, V., Sánchez-Queija, I., Del Rey, R.,.....e Mora-Merchán, J., **Manual de psicología de la educación para docentes de Educación Infantil y Primaria (2a ed.)**, Pirámide, 2016

Sampascual, G., **Psicología de la Educación**, UNED, 2001

Santrock, J. W., **Psicología de la Educación**, Mc Graw-Hill, 2011

Trianes, M.V. e Gallardo, J.A., **Psicología de la educación y del desarrollo para profesores**, Pirámide, 2008

Woolfolk, A.E., **Psicología Educativa**, Prentice-Hall, 2010

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Psicología: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento/O05G120V01204

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Psicología: Psicología do desenvolvemento de 6 a 12 anos/O05G120V01103

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás tutorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

- Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).
